

i Genhold til de Udtalelser, som ved den sandt Sted, havde Koncipisten givet Forslaget den Form, som han ansaa for rigtig, og hvorhos der ligeledes blev udarbejdet Motiver dertil, men som ikke bleve Gjenstand for Forhandling i Kommissionen. Jeg beder om Undskyldning, fordi jeg fremdrager disse Detailler, men det sker for at vise, at det ikke er heldigt at komme ind paa at citere disse Aftstykker, der ikke foreligge for Thingets Medlemmer. Det omtalte Forslag blev saa udsendt til Dommere, Sagsførere og Handelskorporationer til Erklæring, og det er disse Erklæringer, som man ved Siden af det oprindelige Forslag og Motiverne dertil her har paaberaabt sig. Først derefter blev der stillet Ændringsforslag i Kommissionen og foretaget Afstemning. Man kan saaledes ikke sige, at, hvad der nu foreligger, foreligger i en væsentlig anden Form end tidligere. Det er nemlig to aldeles forskellige Stadier, som der er Tale om, og naar ikke samtlige Medlemmer kunne gennemgaa samtlige de omtalte Aftstykker — og det er jo ikke muligt —, saa kan man derfor heller ikke med Rette anstille Betragtninger, grundede paa løsevorne Citater af dem. Det bliver kun forvirrende, og jeg tror derfor, at det er rigtigere slet ikke at citere dem. Alt, hvad man ellers kunde faae ud af de nævnte Aftstykker, al den Honning, som man ellers kunne uddrage af dem, det kan og bør man benytte, men man skal ikke citere selve Aftstykkerne, da de ikke foreligge. Da jeg i Formiddagsmødet udtalte mig om Grosserer-societetets Komites Anskuelser, holdt jeg mig derfor ogsaa til, hvad der foreligger trykt; det er noget Haandgribeligt, men alt det Andet foreligger ikke. Det kunde, hvis jeg vilde følge det ærede Medlems Exempel, være fristende nok for mig ogsaa at benytte en Erklæring, der tidligere er bleven afgiven og som det ærede Medlem har været med at underskrive, men det vilde ikke være rigtigt, thi det hører ligeledes til de Aftstykker, som hvile paa andre Forudsætninger, og som kun have foreligget i konfidentiel Skikkelse. Proceskommissionen har, for at dens Forhandlinger skulle kunne skride frem i Tryghed og Ro, maattet forlange, at de ikke bleve offentliggjorte paa et tidligere Stadium, og alle de, der have af-

givet deres Erklæring; have ogsaa gjort det under Forudsætning af, at de afgave dem til Kommissionen og ikke til Offentligheden.

En anden Bemærkning, som jeg vil gjøre, er denne, at jeg aldrig har sagt, hvad der syntes at fremgaa af det samme ærede Medlem (Melchior's) Udtalelser, at jeg skulde have yttret, at, om ogsaa Noget almindelig blev antaget som urigtigt, saa skulde man dog ikke ved Lovens Affattelse bryde sig derom, thi, naar der kom en Lov, som sagde det Modsatte, saa vilde Meningerne derom nok efterhaanden forandre sig. Jeg har tvertimod kun sagt, at, naar man anser Noget for rigtigt, saa skal man ikke lade det falde, blot fordi det ikke i alle Kredse har vundet den almindelige Mening for sig. Dette er to høist forskellige Ting. Bestemmelser, som man ikke anser for at være rigtige, bør og kan man vistnok ogsaa af det omtalte Hensyn lade være at gaa ind paa; men, anser man Noget for rigtigt, saa tror jeg ikke, at man uden videre skal forlange, at det maa være trængt almindelig igennem, inden det vedtages af Lovgivningsmagten. Der vil ogsaa altid være noget meget Partielt i de Overvejelser, som finde Sted i forskellige afsluttede Kredse, og hvor de Mænd, som forfægte andre Anskuelser, ikke have kunnet være nærværende, og saaledes ikke have været i Stand til at gjøre deres Meninger gjældende. Det maa derfor ogsaa ved den Slags Erklæringer, som saaledes i det sidste Dieblik indkomme til Thinget, erindres, at de maa benyttes paa den rette Maade, og man maa vel huske paa, at der ikke forinden deres Affattelse har fundet den Forhandling Sted Ansigt til Ansigt, som er Rigsdagens Særkende. Dette er et Fortrin, som Forhandlingerne her have, og man skal derfor vel benytte de Udtalelser, som man saaledes i sidste Dieblik modtager, men man skal benytte dem paa bedste Maade, idet man, som sagt, gjør sig den store Forskjel klar, som er en Følge af, at der ikke har fundet Forhandlinger Sted mellem de forskellige Anskuelser og Kredse inden deres Affattelse. De paagjældende Andragender vilde mulig have faaet en anden Form end den, hvori de komme til at foreligge, naar der havde været Leilighed til umiddelbar Forhand-